

บทคัดย่อ

การอุบัติขึ้นของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกไม่เพียงเรียกร้องให้นานาชาติร่วมมือกันแก้ไขปัญหา แต่เช่นในในทุกวิกฤตย่อมมีโอกาสที่แฝงมาด้วยเสมอ นั่นคือวิกฤตครั้งนี้ทำให้นานาชาติต้องหันมาสอบทานรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของตนที่ดำเนินการอยู่อย่างเข้มข้นและตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบและหาแนวทางการพัฒนาใหม่ๆ ความล่าช้าในการเจรจาและการดำเนินงานในเวทีขององค์การสหประชาชาติยังทำให้นานาชาติต้องหันมาใส่ใจกับผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิเฉลี่ยของโลกที่ใช้เป็นดัชนีชี้วัดความรุนแรงของปัญหาผลกระทบดังกล่าวคาดว่าจะชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับอดีตในทศวรรษที่ 1990 เมื่อเริ่มกล่าวถึงปัญหานี้ในเวทีขององค์การสหประชาชาติ

โครงการนี้ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับขีดสมรรถนะของหน่วยงานที่ต้องสนับสนุนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและโอกาสที่จะปรับปรุงขีดสมรรถนะที่ยังไม่สูงดังที่หน่วยงานคาดหวัง การออกแบบระบบประเมินเกิดจากการปรับปรุงต้นแบบเครื่องมือประเมินขีดสมรรถนะที่มีอยู่พร้อมกับการหารือกับหน่วยงานที่แสดงเจตจำนงในการร่วมโครงการซึ่งได้แก่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อให้ได้เครื่องมือที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับ เครื่องมือต้นแบบที่ใช้ในการพัฒนาแบบประเมินเพื่อใช้ในโครงการมาจาก USAID และ UNDP/ GEF ที่ต่างก็พัฒนาเครื่องมือการประเมินขีดสมรรถนะตามค่านิยมของตนเองขึ้นมา

จากนั้นมีการทดลองนำเอาเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมาในโครงการนี้ไปเสนอหน่วยงานให้เป็น “ตุ๊กตา” หรือตัวแบบเบื้องต้นเพื่อพิจารณาและทดลองประเมินเบื้องต้นเพื่อทดสอบเครื่องมือและเพื่อสร้างความร่วมมือในวงกว้างในองค์กร ผลที่ได้ถูกปรับอีกครั้งพร้อมกับมีการหารือในแบบการสัมมนากับทีมวิจัยในระยะต่อมา และให้หน่วยงานพิจารณาผลอีกครั้งหนึ่งก่อนสรุปเป็นผลลัพธ์สุดท้าย ควบคู่กับการบ่งชี้ลำดับความสำคัญของรายการที่ควรได้รับการพัฒนา

ผลการประเมินบ่งชี้ว่า หน่วยงานทั้งสองมีขีดสมรรถนะโดยรวมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยมีขีดสมรรถนะในแต่ละด้านที่แตกต่างกันทั้งที่เป็นบทบาทหลักเช่นการประสานงานและบทบาทที่สำคัญสำหรับองค์กรยุคใหม่ คือเทคโนโลยี ทรัพยากรทางการเงินและการจัดการองค์ความรู้ การประเมินชี้ให้เห็นคะแนนที่ช่วยในการจัดลำดับความสำคัญเพื่อการพัฒนาขีดสมรรถนะที่ด้อยอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงประจักษ์หลายประการนอกเหนือจากการรับรู้และการทบทวนสถานภาพด้านขีดสมรรถนะของตนเอง เครื่องมือดังกล่าวเป็นที่ยอมรับและผลที่ได้สามารถช่วยให้

การประเมินขีดสมรรถนะองค์กรเพื่อสนับสนุนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

รายงานฉบับสมบูรณ์

หน่วยงานมองเห็นโอกาสของการปรับปรุงขีดสมรรถนะที่ยังด้อยหรือยังไม่อยู่ในระดับที่พึงประสงค์หรือตามที่คาดหวัง การประเมินแบบมีส่วนร่วมจากทีมวิจัย (Assisted self-assessment) นอกจากจะช่วยเพิ่มการสื่อสารในสองช่องทางระหว่างหน่วยงานและทีมวิจัยแล้วยังช่วยให้เกิดความเข้าใจทั้งในภารกิจและสาระที่ปรากฏอยู่ในแบบประเมินแล้วยังส่งเสริมการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้นผ่านปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว

คำศัพท์หลัก

ขีดสมรรถนะ โลกไร้คน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประเมิน การปรับตัว การวางแผน

Abstract

Thailand has, from the beginning of climate change negotiation, been an active party of the United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC. It has supported needs for developing countries in climate change adaptation, arguing for low, or lack of capacity to defend themselves as global running-away greenhouse gases emissions have not subsided. This research project aims to gauge the capacity level of two Thai agencies that support climate change adaptation, namely, the Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, ONEP, Thailand's National Focal Point for climate change, and the Office of Agricultural Economics, OAE, the authority of agriculture and climate change, through its strategic plan for agriculture and climate change. Tools developed for this effort were based on USAID and UNDP/ GEF capacity development frameworks, each has its own purpose, but a generic common framework is achieved from intensive consultations, with wider stakeholders and relevant agencies involved in this project.

The generic framework has 8 main clusters, each has specific details to be used in assisted self-assessment processes (namely, policy development capacity; implementation capacity; management and use of data and information systems; coordination; monitoring and evaluation; knowledge management; technology; financial capacity). Likert scores 0-3 echo the evaluated level of each capacity, at the present and in the realistic near future. A validity test, using mandates and role of agencies as narrative cross-check, through interviews, was to ensure that measurement is valid. To adjust for the relevance, agencies were asked to conduct a weight of each of the 8 component in the total scoring. Rounds of assessment were conducted in group, and by individual, with participation of the research team, to arrive as different results from different angles—which could be easily normalized. This is followed by an intensive discussion of gaps and resources required to reach the near-future targets of set capacity.

The results indicated weaknesses in “traditional” function such as coordination and policy innovation, and “new” functions for modern organizations such as management of

knowledge and technology. Big challenges are found tight schedule; budgeting systems currently do not support systematic evaluation. To our best efforts, we got the widely accepted levels of capacities for agencies participating in the project. These outputs can be used for subsequent action plan aiming to improve/ strengthen the weak capacities. The whole exercise could also be shared lessons for other countries in such platform as Nairobi Work Programme.

Key words: climate change; adaptation; capacity; capability